

China ontziet partij-elite in strijd tegen corruptie

Het Parool, 7 oktober 1993

door onze correspondent
JAN VAN DER MADE

PEKING - In China zijn vorige week de eerste doodvonnisen uitgesproken in een her-nieuwde campagne tegen corruptie. De veroordeelden waren acht bankemployés die samen zestien miljoen gulden hadden verduisterd. Een van de wapens die China's justitieel apparaat in de strijd gooit is sociale controle, toezicht door het volk.

Dit is een oude traditie in China die teruggaat tot de vierde eeuw na Christus toen iedere Chinese burger de opdracht kreeg zijn buurman in de gaten te houden om te zien of hij wel belasting betaalde. Communistisch China heeft deze traditie geïnstitutionaliseerd.

Op buurtniveau zorgen comité's ervoor dat plaatselijke roddels op het politiebureau terecht komen. Individuele burgers kunnen telefonisch terecht bij officiële verklikkerscentra van de Chinese justitie. Een telefoontje kan genoeg zijn om het doodvonnis te tekenen van een collega. De judas kan een financiële beloning tegemoet zien.

De strijd tegen corruptie is in volle omvang losgebarsten. Op 21 augustus werd de commissie ter inspectie van partijdiscipline toegesproken door staatspresident Jiang Zemin: "Corruptie is een virus dat de gezonde lichamen van Partij en staat aantast. Als we onze waakzaamheid laten verslappen zal de Communistische Partij worden geruïneerd."

De toespraak van Jiang Zemin kwam na een reeks miljoenen

schandalen waarbij hoge partij- en staatsfunctionarissen waren betrokken.

Het *judao zhongxin* (letterlijk aangiftecentrum) staat centraal in de campagne. Telefoonnummers worden in de kranten gepubliceerd en mensen worden aangemoedigd hun bureaus of collega's aan te geven als ze die verdenken van corruptie. Het eerste centrum werd in 1988 geopend in de speciale economische zone Shenzhen in Zuid-China. Peking volgde snel daarna.

"Dat was nodig," aldus Wang Zhaosheng, directeur van het centrum. "Na 1979 waren er veel criminele elementen die de test van de 'politiek van hervormingen en open deur' niet doorstonden. Financiële misdaad nam sterk toe."

Sinds de opening op 20 augustus in 1988 heeft het centrum in

Peking zesentwintig duizend aangiften gehad (gemiddeld dertien per dag), waarvan een tiende leidde tot rechtszaken. Het centrum bevindt zich in de ingewanden van het kantoor van de officier van justitie van Peking, een klinische witte steenkolos waartegen het wapenschild van de Volksrepubliek bloedrood afsteekt.

Het centrum zelf bestaat uit een kaal kantoor met twee lichte houten bureaus. Naast een telefoon ligt een stapeltje formulieren en een pen. Een van de medewerkers, Liu Kunfeng, heeft net een telefoontje gehad.

"Een employé van een staatsinstelling voor ruwe materialen gaf een collega aan," licht hij toe. "Deze zou zes miljoen yuan (twee miljoen gulden) aan openbare gelden achterover hebben gedrukt die hij aan privé-onder-

nemers had gegeven om handel mee te drijven. Het geld is niet meer terugvorderbaar. Hij heeft getuigen. De chef van de afdeling, de accountant en de kassier.

"De volgende stap is dat we het gaan nachecken. Als we voldoende bewijs bij elkaar hebben gevonden, schakelen we het anti-corruptiebureau in," verklaart Liu Kunfeng. "Daarna kan arrestatie kan volgen."

"Beloningen variëren afhankelijk van het betrokken bedrag van dertig- tot drieduizend gulden," licht directeur Wang Zhaosheng toe. "Maar vaak willen de mensen die aangifte doen helemaal geen beloning. Ze walggen gewoon van corruptie en willen het volk dienen."

Mensen die aangifte doen zijn 'vanzelfsprekend' verzekerd van anonimiteit. Wanneer een

telefoontje tot een rechtszaak leidt (en in China betekent dat automatisch dat iemand schuldig is) zijn straffen meedogenloos. Afgelopen weekend werd de doodstraf uitgesproken over acht mensen die zich hadden schuldig gemaakt aan corruptie en het verduisteren van openbare gelden.

Maar volgens waarnemers betreft het hier slechts bankemployés, 'kleine vissen' die de aandacht van het feitelijke probleem afleiden: de corruptie in de partij.

De Communistische Partij duldt geen onafhankelijk orgaan naast zich dat haar controleert en het resultaat is dat het virus van de corruptie binnen de partij welig tiert. Doodstraffen voor mensen binnen dit systeem kunnen daar niets aan veranderen.